

حقوق مالکیت فکری در دنیای دیجیتال

www.ketab.ir

مؤلف

نیما ولیزاده

سرشناسه	ولیزاده، نیما، ۱۳۷۹ -
عنوان و نام پدیدآور	حقوق مالکیت فکری در دنیای دیجیتال / مولف نیما ولیزاده.
مشخصات نشر	تهران: سبزیان گستر، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۱۱۶ ص.
شابک	978-622-91621-2-5
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	مالکیت معنوی - ایران Intellectual property - Iran مالکیت معنوی (فقه) - ایران Intellectual property (Islamic law) - Iran مالکیت معنوی (حقوق بین الملل) (Intellectual property (International law) فضای مجازی - جنبه های حقوقی Cyberspace -- Legal aspect
رده بندی کنگره	KMH1155
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۴۸
شماره کتابشناسی ملی	۹۶۳۹۸۶۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

عنوان: حقوق مالکیت فکری در دنیای دیجیتال
مؤلف: نیما ولیزاده
ناشر: سبزیان گستر

شابک: 978-622-91621-2-5

نوبت چاپ: اول
تعداد صفحه: ۱۱۶ ص

تاریخ نشر: ۱۴۰۳

تیراژ: ۱۰۰۰ عدد

قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

آدرس: تهران میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، پ ۷۱ واحد ۲

تلفن: ۶۶۴۱۶۵۶۵

هوالوکیل

تقدیم به ساحت قدسی قطب عالم امکان هستی حضرت مهدی موعود (عج)؛
و تمامی عزیزانم که با بودنشان باعث دلگرمی من شده‌اند؛
و بر کسانی عقلشان بر احساسشان غلبه می‌کند؛
«ما در زمانی زندگی می‌کنیم که بیشتر مردم آن، بی‌وفایی را زیرکی می‌دانند.»
نهیج البلاغه / خطبه ۴۱

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۰	مقدمه
۱۳	فصل اول
۱۳	حقوق مالکیت فکری
۱۴	تاریخچه
۱۵	تعریف WIPO
۱۶	تعریف USPTO
۱۶	تعریف EPO
۱۶	حقوق مالکیت فکری
۱۷	حقوق معنوی نوعی مالکیت است
۱۸	حقوق مالکیت فکری از مبانی اخلاقی ناشی می شود
۱۹	مبنای قراردادی برای حقوق مالکیت فکری
۱۹	حقوق مالکیت معنوی و حقوق عمومی و خصوصی
۲۱	تعریف مالکیت معنوی
۲۲	دیدگاه فقها درباره حقوق مالکیت معنوی (فکری)
۲۲	نظریات و مستندات مخالفان حقوق مالکیت معنوی
۲۷	اموال معنوی جزء سرمایه های حکومت اسلامی است
۲۷	نظرات و استنادات موافقان مالکیت معنوی
۳۳	اوراق ایده و فکر
۳۶	نتیجه
۳۷	مالکیت فکری یا حقوق فکری
۳۷	حقوق مالی بر مالکیت معنوی
۳۸	حق اختراع
۳۹	ثبت اختراع
۴۰	ابعاد حقوقی و کیفری حمایت از یک ایده
۴۳	قوانین مالکیت فکری در سطح بین المللی و داخلی
۴۷	فصل دوم
۴۷	حقوق مالکیت فکری در دنیای دیجیتال
۵۰	نشر یا باز نشر الکترونیکی کتاب ها
۵۲	واسطه نشر و نشر الکترونیکی کتاب ها
۵۳	بازنگری در قراردادهای ناشر و پدیدآورندگان
۵۵	حق مولف در دنیای الکترونیک
۵۶	حق مؤلف چیست؟
۵۷	پنج بخش اساسی حق مؤلف

۵۷	تاریخچه حمایت از حق مؤلف در جهان
۵۸	تاریخچه حمایت از حق مؤلف در ایران
۵۹	ویژگی‌های تأثیرگذار محیط دیجیتال بر قوانین حق مؤلف
۶۰	حق مؤلف در محیط‌های الکترونیکی
۶۳	منابع تحت حمایت قانون مؤلف در محیط اینترنت
۶۵	کارکردهای اینترنت و رابطه آن‌ها با حق مؤلف
۶۷	اقدامات انجام‌شده برای حل مشکل حق مؤلف در اینترنت
۶۷	طراحی یک صفحه وب
۶۸	امنیت اطلاعاتی در محیط دیجیتال
۷۰	استفاده منصفانه از آثار
۷۶	پیشنهادهای برای حفاظت از حق مؤلفان در اینترنت
۷۷	فصل سوم
۷۷	تبیین و حمایت از حق مالکیت فکری در فضای مجازی
۷۸	تبیین حق مالکیت فکری در فضای مجازی
۷۹	معنای اصطلاحی مالکیت فکری
۷۹	مؤلفه‌های رابطه مالکیت
۸۰	معنای حقوقی مالکیت فکری
۸۱	مفهوم و موضوعات فضای مجازی
۸۱	مفهوم فضای مجازی (سایبری)
۸۲	سایبر به عنوان فضای شبکه
۸۲	سایبر به عنوان فضای پردازش
۸۳	موضوعات فضای مجازی
۸۳	ضرورت وجود حق مالکیت فکری در فضای مجازی
۸۷	نقض مالکیت فکری
۸۸	موارد استفاده تخلف آمیز از نام و علامت تجاری
۸۸	استفاده از نام تجاری دیگری به عنوان نام عرصه خود (دامنه) قانون نام تجاری:
۸۹	استفاده از نام تجاری دیگری در محتوای وب سایت
۹۰	نقض حق اختراع
۹۰	نقایص فناوری اطلاعات
۹۱	معاهدات اینترنت سازمان جهانی مالکیت فکری
۹۲	قانون حق تکثیر هزاره دیجیتال ۱۹۹۸ آمریکا
۹۲	چالش‌های حوزه مالکیت فکری
۹۳	قوانین حمایت از امنیت مالکیت علائم تجاری
۹۴	قوانین حمایت از امنیت اسرار تجاری الکترونیکی
۹۴	مصادیق حمایت از حقوق مؤلف
۹۴	حق تولید و تکثیر

۹۴	ضمانت اجرا
۹۶	حق تکثیر در محیط دیجیتال
۹۸	شرایط حمایت از پایگاه داده
۹۹	حق مالکیت ادبی هنری
۹۹	برقراری حمایت از آثار فکری در شبکه های رایانه ای (محیط مجازی)
۱۰۲	ویژگی و تفاوت نرم افزارهای چندرسانه ای نسبت به آثار سنتی
۱۰۲	عرضه الکترونیکی آثار و حقوق پدیدآورندگان
۱۰۵	ضمانت اجرای نقض حقوق در شبکه های الکترونیکی
۱۰۸	استثنائات حقوق صاحبان آثار در محیط الکترونیکی
۱۱۰	برآیندها و پیشنهادهای
۱۱۳	فهرست منابع

با گسترش روزافزون علم و تکنولوژی و به دنبال آن، پیدایش اختراعات و اکتشافات، جنبه مادی علوم و فنون، چهره جدیدی از خود نشان داد و مالیت پیدا کردن ایده و فکر به عنوان یک پدیده جدید، در محافل حقوقی و بین المللی رخ نمود. از این رو و برای تعیین محدوده حقوقی، برای ایده و فکر که منجر به خلق طرح های صنعتی، تجاری، فرهنگی، هنری و ... می شوند، عنوان مالکیت معنوی یا فکری انتخاب شد تا صاحبان ایده و فکر از حقوقی مشابه حقوق مالکین برخوردار شوند. البته آغاز پیدایش آن چندان روشن نیست ولی روشن است که اولین کشورهایی که اندیشه مالکیت معنوی در آن ها رونق گرفت، انگلستان و فرانسه بودند. (آیتی، حقوق آفرینش های فکری ۱۳۷۵، ص ۲۷)

از عواملی که اندیشه مالکیت معنوی را بیشتر دامن زد، تحولات و دگرگونی های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بود که از قرن شانزدهم به این طرف، در کشورهای متمدن آن روز، به خصوص کشورهای اروپایی، رخ داد. (همان)

سر مطلب آن است که قواعد حقوقی در شکل گیری و تکامل خود، همواره به پیروی از شرایط و اقتضائات محیط می کند و تحولات و دگرگونی های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ایدئولوژیکی، در فرآیند شکل گیری و تکامل آن ها نقش اساسی دارند. (ری، حقوق معنوی پدیدآورنده اثر، ۱۳۶۰، ص ۲۲)

در سطح بین المللی نیز تا به حال چندین قرار داد، در حمایت از مالکیت فکری منعقد گشته که مهم ترین آن ها «معاهده پاریس و پیمان نامه برن» است. معاهده پاریس در سال ۱۸۸۳ بین سیزده کشور جهان، برای حمایت از مالکیت صنعتی به امضاء رسید که از موارد زیر حمایت می کرد:

۱- اختراعات ۲- علائم تجاری و خدماتی ۳- طرح های صنعتی. لطفی، ریشه های تاریخی حق تألیف و حمایت حقوق صنعتی، ۱۳۲۱، ص ۱۲۹ نقل از مقاله عمران حلیمی تحت عنوان: مبانی فقهی و حقوقی مالکیت معنوی از نگاه مذاهب، سایت Magz Noor قرارداد برن نیز دو سال پس از آن برای حمایت از آثار ادبی و هنری شکل گرفت که موضوعات زیر را مورد حمایت قرار می داد:

۱- رمان ها، داستان های کوتاه، اشعار و نمایشنامه ها

۲- ترانه ها، اپراها، موسیقی ها و سونات ها

۳- طرح‌ها، نقاشی‌ها، پیکرتراشی‌ها و آثار معماری. (نوروزی، حقوق مالکیت فکری، حقوق مولف و مالکیت صنعتی ۱۳۸۱، ص ۲۴ - نقل از همان)

معمولاً مالکیت معنوی در دو بخش کلی تفکیک و مورد مطالعه قرار گرفته است که این تقسیم‌بندی با تبعیت از همین قراردادهای بین‌المللی صورت گرفته است.

۱- مالکیت صنعتی ۲- حق التالیف

اگرچه سال‌هاست که این موضوع در محافل حقوقی و بین‌المللی مورد بحث و نظر است ولی از نظر فقهی سابقه طولانی ندارد و تحت عنوان «مسائل مستحدثه» مورد بررسی قرار می‌گیرد. در میان فقهاء، دو نظریه متفاوت درباره آن وجود دارد.

بعضی عقیده دارند که مالکیت معنوی، اموال موضوعی نیست که بشود قوانین حقوقی برای آن وضع کرد وعده‌ای نیز معتقدند، می‌شود این مسئله را با توجه به بعضی اصول و چهارچوب‌های فقهی، به رسمیت شناخت.

فصل اول
حقوق مالکیت فکری
www.ketab.ir